

بسم الله الرحمن الرحيم

مجموعه کامل نثر ساده و روان

گلستان سعدی

گردآوری: مازہ حبیبی

www.ketab.ir

سرشناسه: حبایی، فائزه
 عنوان و نام پدیدآور: مجموعه کامل نثر ساده و روان گلستان سعدی
 گردآوری: فائزه حبایی
 مشخصات نشر: تهران: آوای مهدیس، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری: ۲۵۶ ص.
 شابک: 978-622-8212-03-5
 وضعیت فهرست نویسی: فیا

انتشارات آوای مهدیس

نام کتاب: مجموعه کامل نثر ساده و روان گلستان سعدی

گردآوری: فائزه حبایی

چاپ اول: ۱۴۰۳

تیراژ: ۳۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۱۲-۰۳-۶

آدرس: خ انقلاب - خ ژاندارمری، بین فخر رازی و دانشگاه، پلاک ۶۳، واحد ۱

تلفن: ۸-۶۶۴۷۶۵۷۶ همراه: ۰۹۱۲۱۰۰۹۵۲۰

بخش کتاب مهدیس

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار
۷	سعدی سخن
۱۳	«باب اول در سیر پادشاهان»
۶۳	«باب دوم در اخلاق در بیان»
۱۰۷	«باب سوم در فضیلت قناعت»
۱۴۱	«باب چهارم در فوائد خاموشی»
۱۵۱	«باب پنجم در عشق و جوانی»
۱۷۹	«باب ششم در ضعف و پیری»
۱۸۹	«باب هفتم در تأثیر ادب»
۲۱۵	«باب هشتم در آداب صحبت»

پیشگفتار

بی‌شک در جهان ادب و فرهنگ کسی نیست که سرسپرده و دلبسته شعر و ادب ایران زمین باشد و نامی از "سعدی غزل" نشنیده باشد، و یا برگی از گردانه های جاودان باغ و بوستان وی را نخوانده و از عطر کوچه باغ های هفت نظم و نثر آن جانی تازه بر روح و روانش ننشسته باشد، و بر هیچ ادب دوستی پوشیده نیست که شیخ اجل - سعدی شیرازی - از نامورترین شاعران و سخنوران پارس است که بسیار ادیب و مشتاق معرفت را بر پای مجالس درس و وعظ خود تعلیم داده و تقدیم جهان ادب کرده است.

و اما مجموعه ای که پیش روی عزیزان و دستداران شعر و ادب پارسی است ترجمه و متن بسیار ساده و روان گلستان سعدی است، که به جهت سهولت هرچه بیشتر در خوانش و فهم آن تالیف گردیده، تا هر کس به هر اندازه که به علم ادبیات و شعر و واقف است بتواند از دریای معرفت و ادب سعدی بهره بردارد.

ساده نویسی اثر با بهره‌گیری از گلستان سعدی که به کوشش دکتر خلیل خطیب رهبر تصحیح شده، صورت گرفته است. که شامل نثر بسیار ساده حکایات ارزشمند هر باب، و معانی ابیات است. بسیاری از ابیات که پایان هر حکایت آورده شده، معنای آن در پاورقی ذکر شده، و برخی از ابیات به جهت قرابت معنا و مفهوم بسیار زیاد با متن حکایات، در همان حکایت گنجانده شده و دیگر نیازی به آوردن بیت و اشاره به معنای آن نبوده است. امید به اینکه مقبول حق و دوستداران ادب پارس واقع گردد و خورشگان اثر آن طور که مطلوبشان است بهره‌مند گردند.

و من الله توفیق

فائزه حبابی

اذر ماه ۱۴۰۱ خورشیدی

سعدی سخن

شیخ اجل، مشرف الدین، مصلح بن عبدالله سعدی شیرازی، از نامورترین گویندگان و نویسندگان ایران زمین در سده هفتم هجری است، که در حدود سال ۶۰۶ ه.ق در شهر شعر و ادب پارس، شیراز شیراز دلگشا در میان خاندانی که از علمای دین بودند، دیده به جهان گشود تا جهان شعر و ادب را به فروغ دیده خویش روشنایی بخشد. هنوز طفل خردسالی بوده که در نعمت پدر محروم گردید و در کنف حمایت خاندان مادری پرورش یافت. اشتیاق به تحصیل و علم او را با شوق فراوان به سوی مکتب و درس میکشید و خیلی زود مقدمات علوم را فرا گرفت، چون به نوجوانی رسید دلبسته پژوهش گردید. زمانی که ایران اوضاع آشفته‌ای در واپسین روزگاران خوارزمشاهیان (سلطان محمد خوارزمشاه) پشت سر می‌گذاشت و موعد تاخت و تاز تاتارها در این کهن دیار رسیده بود، از خاصه در حمله سلطان غیاث الدین برادر جلال الدین خوارزمشاه (وفات ۶۲۱- شیراز) سعدی جوان که دلباخته ی تحقیق و پژوهش و آموختن بود را ناگزیر از دیار خود کوچاند تا در دیاری نظیر نظامیه بغداد که آن زمان آرامشی داشت به تحصیل علم و ادب و معرفت بپردازد.

سعدی یک دم در آن سامان از علم و معرفت اندوزی دست بر نمی داشت، تا جایی که دستیار (استادیار) استادان خویش شد، و طبق آنچه در بوستان آورده، دستور داشت تا درس را پس از تدریس استاد بار دیگر ب دانشجویان باز گوید.

سعدی از محضر دو استاد بزرگ بهره ها برگرفت. نخست از محضر جمال الدین عبدالرحمان ابوالفرج بن جوزی دوم (وفات - ۳۳۶ ه.ق) که مدرس مدرسه ی مسجده بغداد بود و در وعظ و تذکیر شهره ی دوران بود. و دیگری عارف مشهور، شهاب الدین ابو حفص عمر بن محمد، صاحب عوارف المعارف (وفات ۶۳۲ ه.ق) که از وی با عنوان "شیخ دانای مرشد" یاد کرده اند.

آموزش و رهبری این دو استاد از سعدی جوان یک عالم فرزانه ساخت. که به تمام علوم فقه و حدیث و تفسیر و کلام به تبحر هرچه تمام واقف بود. و آگاه به عقاید فرزنانگان در تهذیب نفس و تدبیر منزل و سیاست مدن بود و در فن خطابه و وعظ شهره گردید و بدون پیروی از طریقه خاصی یک عارف به تمام معنا گردید. سعدی جهانگردی بسیار مشتاق بود در هر جا قدم می گذاشت مجلس وعظ و درسش دایر بود. وی در ایام جهانگردی از عراق و شام و آسیای صغیر (ترکیه کنونی) و حجاز و مکه و حبشه دیدار کرد و مدتی هم در شام اقامت داشت و در مسجد جامع دمشق و بعلبک به وعظ و ارشاد پرداخت، و در نهایت هوای شهر و دیار و مردم خویش، وی را به سوی وطن کشاند.

چون آهنگ بازگشت به وطن و زادگاهش شیراز را کرد از خوش اقبالی وی، مردم ایران در پناه تدبیر اتابک مظفرالدین ابوبکر بن سعد بن زنگی (۶۲۳-۶۵۸) پادشاه دانا دل سلغری، در آسایش می‌زیستند و شیراز از ماوای دانشمندان رهیده از دم تیغ خونخواران تاتار بود. سعدی در دربار وی مقامی ارجمند و بلندپایه یافت، و به ویژه ولیعهد وی - سعد بن ابی بکر - که تخلص "سعدی" هم از نام اوست به استاد سخن ارادت خاص داشت و او را بسیار تکریم می‌کرد.

سعدی در آن شرایط و فارغ از آسیب زمانه، به تصنیف و تالیف دست زد و ابتدا به پیش بویستان (۶۵۵ ه.ق) پرداخت و این در نفیس را به نام اتابک ابوبکر بن سعد زنگی در قالب مثنوی به رشته نظم درآورد که با آن باغی از معرفت و اخلاق و حکمت عملی و جامعه شناسی و آیین کشورداری بیاراد را در سپس به تالیف گلستان پرداخت.

شهرت سعدی معلول چند خاصیت در اوست: نخست فصاحت زبان و بیان معجزه آسای وی که تنها وقف مدح و بیان احساسات عاشقانه نشده. دوم آنکه نویسنده و شاعری جهان دید و مطلع و آگاه بود. سوم اینکه سخن گرم و لطیف خود را همراه با مثل‌ها و حکایات دلپذیر بیان می‌کرد. چهارم اینکه در مدح و غزل راهی نو و تازه پیش گرفت و خود را از قید و بند تکلف‌های نیمه دوم قرن ششم و هفتم رها نمود. و پنجم آنکه در عین وعظ و حکمت و هدایت خلق شاعری بذله گوی و شوخ و شیرین بیان است و خواننده خواه و ناخواه مجذوب او می‌شود. بالاتر از

همه این‌ها فصاحت و شیوایی کلام سعدی در سخن به پایه‌ایست که واقعاً او را سزاوار عنوان "سعدی آخرالزمان" ساخته است.

هر کس به زمان خویش بودند

من سعدی آخرالزمانم

و اما گلستان:

هنوز آن حلقه بوستان سالی نگذشته بود که سعدی دومین اثر خود "گلستان" را که گاهستان جهان ادب را پرثمر کرد به رشته تحریر درآورد. و آن را به نام ولیعهد سعد بن ابی بکر زنگی تدوین کرد. گلستان فرآورده‌ای از آزمون‌ها و تمرینات مطالعاتی سعدی در افکار و احوال و اخلاق و آداب مردمی است که در سفر ۳۰ ساله خود با آنان سر و کار داشته و تجربه کرده و از راز درونشان آگاه گشته و از هر یک پندی شنیده، و نکته‌ای آموخته و به خاطر سپرده؛ و چون به فراغت خوش در زمان سلغریان رسیده، آن دُرّهای نایاب را به رشته نثر کشیده و بر گردن سپید عروس ادب ایران زمین زیور کرده است. گلستان که زیور یافته از گل‌های علم و ادب و اخلاق است چون بهشت برین هشت باب دارد و هر کدام به نامی مزین است:

باب نخست در سیرت پادشاهان، باب دوم در اخلاق درویشان، باب سوم در فضیلت قناعت، باب چهارم در فواید خاموشی، باب پنجم در عشق و جوانی، باب ششم در ضعف و پیری، باب هفتم در تاثیر ادب، باب هشتم در آداب صحبت

سعدی این دردانه جهان ادب را در سال ۶۵۶ ه. ق نگارش نموده و هدیه به عاشقان و مشتاقان این وادی کرده و خود درباره سال پرداختن به گلستان در خاتمه دیباچه‌اش چنین آورده:

در این مدت که ما را وقت خوش بود ز هجرت ۶۵۶ بود مراد ما نصیحت بود و گفتیم حواله با خدا کردیم و رفتیم.

سعدی اگرچه در نگارش گلستان به شیوه خواجه عبدالله انصاری و قاضی حمیدالدین بلخی نظر داشته اما هرگز مقلد نبوده و گلستانش سراسر تازگی، سخن و نوآفرینی و چیره دستی وی را گواه است. آنگونه که پس از ۷۰۰ سال هنوز هوای جهان ادب از عطر و تازگی گلستانش مطلوب و معطر است. گلستان سعدی سراسر بلاغت و فصاحت تا حد اعجاز است. خوش آهنگی و شیوایی و رسایی کلام و پرهیز از واژگان دشوار و دراز. پس بیهوده که مایه سرگشتگی خواننده است در آن به چشم نمی‌خورد. وی هیچگاه در اثرش معنا را فدای لفظ نکرده. گلستان به بیشتر زبان‌های دنیا ترجمه شده تا در اختیار مشتاقان آگاهی و معرفت قرار گیرد و اما خاتمه کلام سیرین سعدی در گلستان که اشاره به انجام رسالت ادب‌پاش در این اثر دارد:

ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم گر نیاید به گوش رغبت کس بر رسولان پیام باشد و بس.